

Jak poradzić sobie ze stresem w obecnej sytuacji?

Szanowny Nastolatku,

w obecnej sytuacji możesz zaobserwować u siebie zwiększony poziom niepokoju czy stresu. To naturalna reakcja. Przyczyny stresu mogą być różne, lecz efekt ten sam. Dla niektórych nastolatków stres ten będzie się wiązał z ryzykiem zarażenia się koronawirusem lub choroby bliskich osób, dla innych - z redukcją kontaktów interpersonalnych, lękiem o przebieg egzaminów ósmoklasisty czy maturalnych, zmianą rytmu życia czy przyzwyczajęń. Wielu z was miało pasje czy zainteresowania, których realizacja jest aktualnie niemożliwa, niektórzy nawet lubili szkołę (co wyraźniej widać dopiero z perspektywy, kiedy nie ma do niej wstępu). Dla wielu nastolatków konieczność spędzania dłuższego czasu z rodziną, często na niewielkiej przestrzeni, powoduje napięcia czy nawet konflikty. W codziennym, zabieganym świecie rodziny przywykły żyć w większym oddaleniu od siebie, a teraz integrują się, czy tego chcą, czy nie - nie ma wyjścia. Wreszcie przyczyną stresu może być nuda – powodująca frustrację, poczucie marnowania czasu, braku efektywności działania, sensu życia.

To nic złego, jeśli trochę się stresujesz. Kompletny brak stresu jest psychologicznie niepokojący. Pewien poziom frustracji i niepokoju jest z korzystny – pokazuje nam, z czym mamy kłopot i ukierunkowuje nasze działania w kierunku przywrócenia poczucia bezpieczeństwa, wygody i satysfakcji z życia. Stres jest wyzwaniem: mobilizuje nasze siły i energię, abyśmy w obecnej sytuacji utraty komfortu czy rytmu życia do jakiego się przyzwyczailiśmy, spróbowali powalczyć o to, co się da i co dla nas ważne.

Zatem, aby efektywnie zarządzać poziomem własnego stresu należy zacząć od pierwszego kroku:

1. ZASTANÓW SIE, CO CIĘ W OBECNEJ SYTUACJI STRESUJE

Jeżeli nie wiesz, co to jest – niewiele osiągniesz, aby ten stres zredukować. Zwróć uwagę, że u części osób stres będzie się manifestował niepokojem, tendencją do nadmiernego martwienia się, lękiem, a u innych - podwyższonym poziomem frustracji, drażliwością, kłótnością, wybuchami złości. Obserwuj zatem swoje myśli, reakcje, zachowania. W których sytuacjach masz dosyć? Które momenty dnia są dla Ciebie najtrudniejsze? Dlaczego? Jeżeli już wiesz, co jest dla Ciebie trudne – wykonaj krok drugi:

2. SKUP SIĘ NA ROZWIĄZANIACH

Na regatach nie masz wpływu skąd wieje wiatr, zresztą wszystkim wieje tak samo. Zwycięzca nie traci czasu na narzekanie, że wiatr mógłby być korzystniejszy, tylko próbuje jak najlepiej w tej sytuacji ustawić swoje żagle i obrać kurs. W obecnej sytuacji nie masz wpływu na wirusa, jego tempo rozprzestrzeniania się, globalną ilość zachorowań, czas wynalezienia szczepionki itp. Szkoda marnować energię na narzekania. Masz za to wpływ na własne działania: minimalizowanie ryzyka zakażenia, podejmowanie skutecznych działań w kierunku organizacji własnego czasu i życia. W obecnej sytuacji możesz ustawić żagle, trzymać ster i płynąć lub tylko wozić się, nie patrząc kiedy i gdzie wiatr cię poniesie. **To niezwykle ważne: kiedy spróbujesz, na ile się da, podjąć możliwe działania i przywrócić sobie kontrolę nad własnym życiem – twój poziom stresu spada.** Jak to mówią w psychologii: jeżeli jest problem, są i rozwiązania:

- jeżeli martwisz się wirusem – rób co się da, aby ochronić siebie i bliskich!
- jeśli stresujesz się, że leniuchujesz, nie ćwiczysz, jesz – poszukaj zajęć fitness, jogi, zumbi online lub przepisów na niskokaloryczne, zdrowe ciastka:)
- jeżeli niepokoi cię przygotowanie do egzaminów – rób swoje. Dobrze wiesz, gdzie masz braki i zaległości..
- jeżeli trudno ci wytrzymać na małej przestrzeni – zaplanuj sobie czas, dograj z domownikami rytm dnia, zadbaj o czas, kiedy możesz wyciszyć się (słuchawki), korzystać z TV, konsoli, pobyć sam w kuchni, w swoim pokoju, wyjść z psem.. Kiedy robi się ciepiej, można też, jak Włosi, planować zajęcia balkonowe:)

3. POMYŚL, CO DOTYCHCZAS CIĘ ODSTRESOWYWAŁO

Jesteś specjalistą od zarządzania własnymi emocjami. Najlepiej wiesz, co na ciebie dobrze działa. Często są kontakty z przyjaciółmi, znajomymi – zwykle nastolatki świetnie sobie radzą z wirtualnymi kontaktami: tym razem wyjątkowo – z pełnym poparciem rodziców:). Może odstresowują cię ulubione seriale, gry, poranki, podczas których nie trzeba się spieszyć do szkoły... Korzystaj. Ale pamiętaj, że powyżej opisane czynności odrywają naszą uwagę od codziennej rutyny i obowiązków. Dlatego relaksują. Jeśli nie ma obowiązków – same przyjemności przestają dawać radość. Dawkowane bez umiaru dają poczucie, że czas przepływa między palcami. Zaczynają nudzić i męczyć. Traktuj więc poważnie nauczanie online. Organizuj sobie czas jak dorosły: dorosłość polega właśnie na tym, że robi się swoje: czas na przyjemności przeplata się z mobilizacją, z uczciwym wykonywaniem tego, co należy.

4. REGULUJ DOSTĘP DO WIADOMOŚCI

Nie jest dobrze niepokoić się zbyt dużo: jeżeli mocno martwisz się z obecną sytuacją – nie musisz znać statystyk, śledzić mapy zachorowań. Wystarczy, że wiesz, co się dzieje i przestrzegasz znanych sposobów na redukcję zagrożenia. Zdecydowanie zalecam wyłączenie TV, zostawienie śledzenia informacji w internecie – zajmij się czymś innym.

Jeśli nie martwisz się wcale, a podczas koronaferii najchętniej spędzałbyś czas na koronaparty – zainteresuj się, co się dzieje na świecie i dowiedz się, jak lekceważenie zagrożenia w niektórych państwach doprowadziło do sytuacji, gdzie umierają ludzie, którzy mogliby przeżyć. Umierają nie z powodu wirusa, ale z braku dostępnej pomocy. Pamiętaj: nasze szpitale nie są z gumy: nie rozciągną się, a lekarze nie sklonują. Nawet jeśli Nastolatku bezobjawowo przechorujesz koronawirusa – czego ci serdecznie życzę - być może będziesz potrzebował np. wyciąć chory wyrostek - oby któryś z lekarzy miał na to czas, miejsce i zdrowie!

5. DBAJ O SIEBIE – TO USPOKAJA

Uspokaja, bo skupia naszą uwagę na tym, co możemy dla siebie zrobić: masz więcej czasu, aby się wyspać, zadbać o swoją dietę, wypocząć, poćwiczyć. Nawet jeśli masz mniej ruchu na świeżym powietrzu, możesz wietrzyć pomieszczenia, poczuć, jak przez okno ze słońcem i wiatrem zagląda do Ciebie wiosna. Taki okres w życiu: więcej czasu dla siebie i rodziny, mniej wyjść na zewnątrz. W przyszłym roku możesz żałować, że nie wykorzystałeś. Że nie doceniłeś spokojnych poranków, posiłków. Że nie wykorzystałeś czasu na to, na co go nigdy nie było: porządki, zabawy z psem/kotem, gry planszowe, zaległości w ulubionym serialu, czas na naukę języków, gry na gitarze itd.

Dbanie o siebie, spokój, realistyczny optymizm, radość z codzienności zwiększają odporność naszego organizmu na różne choroby: w tym nie tylko koronawirusa, ale i grypę oraz marcowe przeziębienie.